

Sygn. akt **III Ca 20/19**

POSTANOWIENIE

Dnia 22 października 2019 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia Sądu Okręgowego Marcin Rak

Sędziowie: Sąd Okręgowego Leszek Dąbek

Sądu Okręgowego Magdalena Balion - Hajduk

po rozpoznaniu w dniu 22 października 2019 roku w Gliwicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku Gminy P.

przy udziale Spółki (...) Spółce Akcyjnej w B.

o zezwolenie na złożenie do depozytu sądowego

na skutek apelacji uczestniczki postępowania

od postanowienia wyroku Sądu Rejonowego w W. Ś.

z 23 października 2018 roku, sygn. akt I Ns 654/18

postanawia:

- 1. zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że oddalić wniosek;**
- 2. zasądzić od wnioskodawczyni na rzecz uczestniczki 220 zł (dwieście dwadzieścia złotych) z tytułu zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.**

SSO Magdalena Balion – Hajduk SSO Marcin Rak SSO Leszek Dąbek

Sygn. akt III Ca 20/19

UZASADNIENIE

Gmina P. wniosła o zezwolenie na złożenie do depozytu sądowego nadpłaty podatku od nieruchomości wraz z odsetkami i ustalenie, że świadczenie złożone do depozytu może być wydane uczestnikowi po przedstawieniu prawomocnego wyroku sądu powszechnego, z którego treści będzie wynikało ustalenie istnienia następstwa (...) S.A. w B. po (...) S.A. w K. w zakresie praw objętych wnioskiem.

W uzasadnieniu podała, że wyegzekwowała od (...) zaległość podatkową, jednakże ostatecznie decyzje podatkowe określające ta zaległość zostały uchylone, a postępowanie podatkowe umorzono. (...) zbyła następnie składniki swojego majątku na rzecz innych podmiotów. Według wnioskującej zachodziły jednak wątpliwości czy zbycie to obejmowało majątek, z którym związane było podlegające zwrotowi zobowiązanie podatkowe, a w konsekwencji czy uczestniczce postępowania przysługiwało prawo do uzyskania na swoją rzecz zwrotu tego zobowiązania.

Postanowieniem z 23 października 2018 roku, wydanym na posiedzeniu niejawnym, Sąd Rejonowy wniosek ten uwzględnił. W uzasadnieniu powołał art. 693 k.p.c. oraz 693¹ k.p.c. i wskazał, że uwzględnienie wniosku było zasadne wobec występujących wątpliwości co do uprawnienia uczestniczki postępowania do uzyskania opisanego świadczenia.

Apelację od tego postanowienia wniosła uczestniczka postępowania zarzucając naruszenie:

- art. 199§1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 13§2 k.p.c. poprzez ich niezastosowanie gdy w sprawie zachodziła niedopuszczalność drogi sądowej,

- art. 467§1 pkt 1 k.c. poprzez jego zastosowanie przy braku spełnienia przesłanek w nim określonych;

- art. 693¹ k.p.c. w zw. z art. 693 pkt 4 k.p.c. poprzez ustalenie warunków odbioru depozytu w sposób niemożliwy do realizowania przez uczestniczkę postępowania.

Formułując te zarzuty domagała się uchylenia zaskarżonego postanowienia i odrzucenia wniosku, względnie zmiany tego postanowienia i oddalenia wniosku. Domagała się nadto zasądzenia kosztów postępowania.

Wnioskodawczyni domagała się oddalenia apelacji i zasądzenia kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Wnioskodawczyni twierdziła, że zachodzą wątpliwości co do podmiotu na rzecz któremu ma zwrócić wyegzekwowaną należność podatkową. Okoliczności sprawy wskazują zatem, że celem jej zainicjowania było uniknięcie przez wnioskodawczynię konieczności wytaczania powództwa o zapłatę należności z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia. W takim bowiem trybie wnioskodawczyni musiałaby dochodzić roszezeń o zwrot wskazanej we wniosku należności w razie jej wypłacenia podmiotowi nieuprawnionemu. Zauważyć bowiem trzeba, że orzecznictwo sądów powszechnych wskazywało na dopuszczalność dochodzenia przez organ skarbowy w trybie postępowania cywilnego roszezeń związanych z nadpłatą podatków (por. powoływane w toku postępowania orzeczenie Sądu Najwyższego z 11 września 2014 roku, III CZP 64/14, Lex 1503302). Pogląd ten, w ocenie Sądu Okręgowego, zachował aktualność, po dokonanej z dniem 1 stycznia 2016 roku nowelizacji art. 52 aktualizacji ustawy z 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2019 r. poz. 1900 ze zm.), w zakresie możliwości dochodzenia należności nie wymienionych w tej regulacji jako podlegające zwrotowi w trybie administracyjnym. Należność, której dotyczy postępowanie nie została wymieniona w art. 52 ordynacji podatkowej w aktualnym brzmieniu, a zatem mogłaby być dochodzona w trybie cywilnoprawnym przez organ podatkowy w razie jej wypłaty podmiotowi nieuprawnionemu.

W konsekwencji, skoro żądanie spełnienia zwrotu wskazanego we wniosku świadczenia mogłoby być realizowane na drodze cywilnej, to brak było podstaw do wyłączenia drogi sądowej w zakresie dotyczącym złożenia do depozytu tego świadczenia.

Podniesiony w apelacji zarzut niedopuszczalności drogi sądowej był więc chybiony.

Przechodząc zatem do materialnoprawnej oceny zasadności wniosku wskazać trzeba, że jak się przyjmuje w orzecznictwie i piśmiennictwie, nie jest dopuszczalne samodzielne ustalanie przez sąd warunków wydania przedmiotu z depozytu lub zmienianie warunków określonych przez wnioskodawcę. Sąd, działając w ramach art. 693¹ k.p.c., powinien ocenić, czy wskazany warunek wydania depozytu jest dopuszczalny ze względu na przepisy i zasady współżycia społecznego. Wniosek o złożenie do depozytu nie może być więc tak sformułowany, że wierzyciel nie miałby szansy na zaspokojenie z uwagi na brak możliwości samodzielnej realizacji tego warunku (por. Komentarz do Kodeksu postępowania cywilnego pod red. T. Erecińskiego, Wydawnictwo Wolters Kluwer, 2016 rok, teza 4 do art. 693¹, Komentarz do Kodeksu postępowania cywilnego pod red. A. Jakubeckiego, Lex/el. 2019 roku, akapit 5 tez do art. 693, wyrok Sądu Najwyższego z 4 kwietnia 2007 r., V CSK 499/06, LEX 611443).

W tym aspekcie istotnym było, że zgodnie z treścią wniosku warunkiem wydania przedmiotu świadczenia z depozytu (którego to warunku sąd nie mógł modyfikować) było przedłożenie przez uczestniczkę postępowania (wierzyciela) prawomocnego wyroku sądu powszechnego, z którego treści będzie wynikał fakt jej następstwa prawnego po pierwotnym wierzycielu uprawnionym do odebrania spornej należności.

Warunek taki jest niemożliwy do samodzielnego spełnienia przez uczestniczkę postępowania. Wskazać bowiem trzeba, że podstawą prawną wytoczenia przed sądem powszechnym powództwa o ustalenie prawa lub stosunku prawnego wywołującego skutki podatkowe jest art. 189¹ k.p.c. Przepis ten daje jednak uprawnienie do wytoczenia powództwa wyłącznie organowi podatkowemu i tylko w toku postępowania podatkowego lub kontrolnego, jeżeli jest to niezbędne dla rozstrzygnięcia tego postępowania (por. cytowany Komentarz pod red. A. Jakubeckiego, teza 1 do art. 189¹ i powołany tam wyrok Sadu Najwyższego z 18 stycznia 2013 roku, OSNC 2013/9/109).

Zatem spełnienie wskazanego warunku jest w istocie uzależnione od aktywności dłużnika (wnioskodawcy w rozpoznawanej sprawie), bo tylko on jest uprawniony do wszczęcia postępowania, po zakończeniu którego możliwe byłoby uzyskanie dokumentu, wymaganego do odbioru przedmiotu świadczenia z depozytu.

Co do zasady trafnie zarzucała więc uczestniczka, że Sąd Rejonowy naruszył art. 693¹ k.p.c. w zw. z art. 693 pkt 4 k.p.c. poprzez ustalenie warunków odbioru depozytu w sposób niemożliwy do zrealizowania przez nią.

Już więc tak okoliczność czyniła wniosek niezasadnym, co prowadzić musiało do zmiany zaskarżonego postanowienia na podstawie art. 386§1 k.p.c. w zw. z art. 13§2 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 520§3 k.p.c. wobec sprzeczności interesów wnioskodawczyni i uczestniczki. Zasądzona na rzecz uczestniczki należność obejmowała poniesiony przez nią koszt opłaty od apelacji oraz wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości stawki minimalnej ustalonej na podstawie §8 ust 1 pkt 3 w zw. z §10 ust 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 265).

SSO Magdalena Balion – Hajduk SSO Marcin Rak SSO Leszek Dąbek